

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Reforma constituțională și confesiunile

(=) Statul român a fost, în toată vremea, o mână și un suflet cu biserica sa ortodoxă: așa au răsărit, așa au crescut și așa și-au sporit puterile și statul, și biserica.

Această biserică, în trecutul poporului nostru, devine factorul cultural cel mai valoros. Ea se dezvoltă ca biserică istorică pentru acest stat. La rândul său, statul — pe cât eră românesc — i-a sprijinit activitatea și i-a dat putința d'a lucra în mod neatârnat. Constituția dela 1866 declară religia ortodoxă a răsăritului de religie dominantă a statului român; biserica ortodoxă română este neatârnată de orice chiriarchie străină, păstrând unitatea cu biserica ecumenică a răsăritului în privința dogmelor; afacerile spirituale, canonice și disciplinare ale bisericii ortodoxe române se regulează de o singură autoritate sinodală centrală, conform unei legi speciale...

Dispozițiile acestea, din vechea constituție, se află pe cale de a fi redactate și precizate în noua constituție, așa cum se cere într-o țară democratică și constituțională. — În actualul stat român se găsesc mai multe confesiuni, alătura de confesiunea majorității ortodoxe. Reprezentanții bisericii minoritare, — cel puțin unii dintre ei, — vorbesc despre o paritate confesională, — ceea ce ar însemna ca orice biserică din statul nostru să se împărtaşească în măsură egală și de considerația, și de ajutoarele statului.

O astfel de paritate nu se poate primi. Confesiunea, careia aparține marea majoritate a locuitorilor țării, are valoare neasemănată superioară pentru stat, în comparație cu importanța confesiunilor minoritare. Dacă legea statului le-ar declara pe toate egale, cum stăruiesc în special unii dintre frații greco-catolici, s'ar săvârși cea mai mare nedreptate pentru biserica aceea, care prin vechimea și activitatea sa reprezintă în statul român un element strâns încheiat și nedespărțit de viața lui.

Principiul de libertate confesională se proclamă negreșit pentru toți cetățenii țării; dar biserica majorității cetățenilor trebuie să se bucure de unele favoruri impuse de înseși interesele statului.

Obținând aceste favoruri, noua constituție va recunoaște sau nu va recunoaște o singură biserică «dominantă», sau o religie «de stat», — numirile acestea, pentru biserica noastră, nu pot să fie lucrul de căpetenie, când ne gândim că așa zisa biserică «dominantă» ar putea fi aservită, cu tot organismul ei, trebuințelor

exclusive ale statului spre dauna intereselor curat bisericesti.

Scopul bisericii este să promoveze bunurile sufletești: scopul statului țânțește mai mult spre îngrijirea intereselor materiale ale supușilor săi. De o parte este spiritul, de altă parte materia, — două cercuri de activitate deosebite, care încap lângă olaltă, dar care cer libertate de lucrare și de inițiativă.

Biserica nu așteaptă alt ceva, de cât mai ales această libertate în cele interne ale sale.

Munca armonică a statului și a bisericii este îndreptată pentru satisfacerea atât a intereselor materiale, cât și a celor idealiste, fără de care orice viață omenască se sfârșește, cum ne învață exemplul altora, cu desastru.

Dacă voința poporului a înzestrat statul modern cu autoritate supremă, biserica și orice altă societate din stat trebuie să se supună, după dreptul omenesc, acestei autorități. Statul, în virtutea suveranității sale, are dreptul să supravegheze autonomia și neatârnată bisericii în afacerile ei interne, — dar o autonomie și independență este necesară oricărei corporațiuni publice.

Există țări în care anumite cercuri s'au simțit îndemnate să renunțe la biserica lor ca factor cultural, — admitând totuși societățile religioase cel puțin ca instituții private.

Franța, în luptele sale cu clericalismul bisericii romano-catolice, știm că a oprit biserica aceasta să urmărească scopuri de învățământ și de filantropie, reducându-o la unica sa ocupație: servicii divine. Franța poate nu mergea atât de departe, dacă biserica franceză n'ar fi primit îndemnuri și ajutoare dela Roma papilor. Indemnurile și ajutoarele trimise din afară, de o putere care își are planurile ei tainuite și particulare, nu puteau să fie bine venite în Franța, — și mai puțin ar fi binevenite în țări naționale, unde confesiunea apusului se găsește în minoritate, dar manifestă tendințe de a lua totul pentru sine.

Înrăurirea Vaticanului prin preoțimea romano-catolică, — la români, durere, și prin prelații greco-catolici, — poate să crească numai prin slăbirea adusă celorlalte biserici, — ear slăbirea acestora n'are de sigur să promoveze progresul statelor naționale și independente.

Vedem, în timpul din urmă, cum la noi șefii bisericii române unite, spre deosebire de credincioși, se atașează aproape toți la papism și cum zările lor cheltuesc o sgomotoasă vorbărie întru a lovi

biserica ortodoxă și a-și da pe față sentimentul mulțumirii și al recunoștinței pentru «venerabila Romă a papilor», — necunoscută de popor, atât în timpul trecut, cât și în cel prezent.

Conducătorii bisericii unite, prin legăturile demonstrative cu Vaticanul cosmopolit, primesc îndemn, sprijin și poruncă din afară de hotarele țării.

Paritatea, în asemenea împrejurări, este absolut cu neputință. Mai mult chiar, biserica greco-catolică română — după declarația unui bărbat cu multă trecere, — în astfel de condiții «își pierde rațiunea de-a exista».

Guvernul român — oricare ar fi el, — cu ocazia modificării constituției va lua în dreaptă considerare însemnătatea bisericii ortodoxe române în viața statului, și întărind raporturile între stat național și biserică națională, — fără prigoniri pentru alte confesiuni, — va promova pe calea aceasta năzuințele de lucrare armonică între stat și biserică.

Semnele vremii

Scrisoare:

«Eată, prin aceste puține cuvinte vei ști, bunul nostru părinte sufletesc, că ne rugăm noi, cinci femei în vârstă, de D-voastră: Sfinția Ta să faci bine, dacă îi putea să oprești beutura de pe satele noastre, ca și în America, că soții noștri, I. P. are opt copii și P. D. are patru copii și ceilalți tot așa, și tot ce are bea, nimic nu lucră, numai tot duce pe ce poate pune mâna, la iidan; și ura și blestemele sânt neincetate în toate sărbătorile și Duminecile, și nu avem haznă de lume. Ne rugăm cu suspin și lacrimi până la pământ, să ne împliniți cererea, că am petrecut o parte din viața tot cu ură și blăstem dela ai noștri soți bețivi. Mai mult blastemă, decât să roagă, și nu mai putem răbda. Sântem 50 de femei, tot năcăjite pentru soții noștri fără ispravă la beatură și cumpăt, și mare jug și greutate suferim. Ne-am înțeles să scriem la D-voastră, să știți traiul nostru cel cu lacrimi pentru beție. Și am scris fără știrea soților noștrii, că de ar ști ne-ar prăpădi».

Această scrisoare a fost adresată unuia dintre episcopii noștri de cătră o seamă dintre femeile necăjite ale unui sat din părțile Sălajului. Înțelegem motivele arătate de bieteile femeii, nu le dăm numele. Oare câte mii de femei dela sate n'ar avea motiv să subscrie cu amândouă mâinile, aceste șire?

Și, de fapt, chestiunea aceasta constituie una dintre problemele cele mai mari ale vitalității poporului nostru.

Ar fi timpul suprem ca organele statului să caute mijloacele potrivite de a stărpi rădăcinile acestei plăgi uriașe, ce roade la inimă satelor de pretutindena...

Adunarea generală a „Asociațiunii“

— Dare de seamă —

Cerul plumburiu de Sfântul Dumitru ni a adus, cu toate că nu ne-a hărăzit nici o rază mai caldă de soare, câteva raze de soare sufletească, cu menirea să ne întrezeze în convalescența noastră...

În Sibiu cu o tradiție culturală atât de glorioasă s'au adunat de astădată deputații culturali ai neamului.

Serviciul dumnezeesc

În biserica catedrală serviciul dumnezeesc s'a început la ora 8 și s'a terminat la ora 11. La sfânta liturgie au servit asesorii consistoriali Matei Voileanu, Lazar Triteanu, Dr. Vasile Bologa, Dr. Aurel Crăciunescu și diaconii Dumitru Antal și George Jurebiță. După sfânta liturgie s'a făcut parastasul pentru repositii foștii președinți ai Asociațiunii, mitropolitul Andrei și președintele din urmă, răposatul Andrei Bârseanu, pontificând I. P. S. Sa părintele mitropolit Nicolae. La sfânta liturgie a cântat corul catedralei, sub conducerea profesorului Timotei Popovici, iar la parastas corul seminarial sub conducerea domnului Ioan Stanciu.

La finea parastasului I. P. S. Sa părintele mitropolit a rostit o frumoasă cuvântare, pregătind spiritele pentru mărețea adunare a Asociațiunii, care are în vedere cultura poporului român. Purcuzând dela cuvintele apostolului din epistolia către evrei cap. 12 v. 1: *Drept aceea și noi având atâta nor de mărturie pus împrejurul nostru, lăpădând toată sarcina și păcatul ce lesne încunjură, prin răbdare să alergăm la oștirea, care este înaintea noastră*, a scos la iveală rolul tinerimii studioase, care se pregătește să ia cu cinste rolul nostru, al luptătorilor de azi. A desvoltat pe larg credința și cultura, care face scopul nostru ca oameni, și avându-le acestea două ca îndreptar, să năzuim a ne forma un ideal, care să fie totdeauna înaintea ochilor noștri sufletești, în toate acțiunile noastre. Având asemenea ideal, ușor vom ajunge să lăpădam orice sarcină și păcatul ce ne încunjură, și prin răbdare vom înainta scopurile noastre în Asociațiunea pentru cultura poporului român. Zugrăvit asemenea ideal, cu provocare la sfințenia altarului, vorbirea a avut efect uimitor asupra numerosului public.

Sedința I

În sala cea mare a prefecturii județului Sibiu s'a adunat multă și aleasă lume, din toate părțile Ardealului și Bănătuului, precum și din vechiul regat — după ce în preșeară urară bun sosii sibienii oaspeților iubiți la «seara de cunoștință» tradițională (de astă dată fără de discursuri) și după ce fuseseră cu toții la slujba bisericească din catedrală.

Adunarea aceasta generală are a-și mulțumi ținerea în orașul Sibiu faptului că «Asociațiunea», în semn de doliu, a hotărât să contramandeză o adunare plănuită, mai pompoasă, la Timișoara.

A fost prea firesc ca memoriei răposatului conducător să i se dea cea mai mare importanță în prima adunare, care se ține fără de Andrei Bârseanu. Ne obișnuiserăm să identificăm «Asociațiunea» cu personalitatea marcantă a celui dispărut și acum ne venea greu să ne spunem că de aici înainte altul va conduce din scaunul prezidențial. Ochii noștri căutau figura plină de tact, de finețe și de bunătate, gesturile-i elocvente, vorba-i hotărâtă și caldă. Profesorul iubit, conducătorul adorat — acolo, unde se va fi afând acum — poate fi fericit: memoria lui e neștersă în anele culturale ale «Asociațiunii».

O sală arhiplină, având în frunte pe amândoi mitropoliții noștri — pe I. P. Sf. Sa mitropolitul Nicolae și I. P. Sf. Sa Dr. Vasile Suci, au adus prinos de recunoștință aceluia, care cu zel și cu tact rar a știut să conducă instituția nu numai în timpuri normale, dar și în timpuri de răstribite.

La masa prezidențială se aflau: I. P. Sf. Sa mitropolitul Blajului Dr. V. Suci, ca președinte, I. P. Sf. Sa mitropolitul Nicolae, P. Sf. Sa episcopul Nicolescu al Lugojului, apoi protop. Dăianu, fostul ministru Oct. Goga, canon. F. Negruțiu, Dr. B-u, V. Bologa, Dr. Gh. Preda, Dr. Borcea, Aurel Popescu (Sibiu) și I. Simu.

Între ascultători am remarcat pe prefectul județului A. Boiu, pe președ. part. naț. Dr. Iuliu

Maniu, pe Dr. Mihail Popovici, pe general Boieriu, pe Leon I. Manolescu și mulți alții.

Adunarea generală a fost deschisă din partea vice-președintelui «Asociațiunii», a I. P. Sf. Sale, mitropolitului de Blaj Dr. V. Suci. Oratorul a insistat pe larg asupra activității multilaterale a celui dispărut, caracterizându-l în diferitele etape ale vieții. A conturat personalitatea lui Andrei Bârseanu ca tânăr student, autor al «Imnului Unirii», care — pus pe note de Porumbescu, — avea să ajungă imn național; ca profesor ideal, devotat școlii cu trup cu suflet; ca autor de cărți didactice, și folklor; ca conducător cultural, care își culegea cu multă perspicacitate temele tratate la adunările generale, formând cu ele un complex, ceva bine definit și rotunzit. Aduce, pentru ilustrarea caracteristicii sale, citatul latin: *Recte vivere, neminem laedere, suum cuique tribuere*, (Să trăiești corect, să nu superi pe nimenea, să dai fiecăruia ce i se cuvine).

Vrednic de reținut au fost din discursul I. P. Sf. Sale, pasajele în care citează cuvinte rostite de Șaguna la diferite ocazii solemne, cuvinte, cari pledează pentru o colaborare frățească, în ogorul cultural, pentruca să «fim una în toate cele bune».

Tocmai aceasta era nota caracteristică a fostului președinte: știa să niveleze, știa să atenuze asperitățile, spre binele comun și dacă a fost cândva trebuință de un spirit ca al lui — este în zilele noastre de grea încercare.

Timpul de față cere cu toată hotărârea o primenire morală, socială, dacă voim să ne manifestăm după cum trebuie în concertul popoarelor.

«Asociațiunii» noastre îi revine partea leului în lupta pentru lumină. Trebuie să se înmulțească despărțămintele, cei 10.000 de membri sânt prea puțini pentru un neam ca al nostru, localurile «Asociațiunii» sânt prea mici, prea neldestulătoare, cursurile pentru analfabeți trebuie să sporească, conferențele sistematice sânt chemate să țină trează spiritul și să-l apere de lăncezeală, acum când pretutindeni popoarele se manifestă cu intensitate. În lege s'a adus ca Asociațiunea să primească câte un exemplar din tot ce se publică în țară. Unde sânt localurile corespunzătoare, care să ne dea puțința să adăpostim și sistemizăm cele adunate? Loteria «Asociațiunii» este chemată să ne aducă un mare sprijin bănesc...

Cu un citat din Șaguna (că «ne-am întrunit în caritate, și ne despărțim în caritate») și o parafrază din Cipariu, care exprimă ideea că toți sântem frați de un sânge — termină, declarând deschisă a 11-a adunare generală a Asociațiunii în Sibiu. —

Punctul 2 din program: înscrierea delegațiilor prezentei ai despărțămintelor se lasă în grija secretariatului.

Raportul comitetului central pe a. 1921 se consideră citit, în urma faptului că s'a tipărit și răspândit la membri înainte de adunarea generală.

Dr. senator P. Drăgiciu (din Sibiu) a prezentat 3 liste, propunând să fie primite din partea adunării generale: o comisie pentru examinarea raportului general pe a. 1921; o comisie pentru censurarea socotelilor pe anul 1921 și a proiectului de buget pe anul 1923 și o comisie pentru înscrierea de membri noi.

Păr. Tr. Scorobeț, asesor consistorial în Sibiu, a propus completarea listelor cu câțiva membri, cari de asemenea au fost primiți din partea adunării.

I. P. S. Sa mitropolitul președinte a ținut să declare în plenul ședinței, că — cu părere de rău — nu reflectează la o eventuală candidatură a persoanei Sale la postul de președinte, fiind foarte ocupat și neputând conduce din depărtare Asociațiunea, așa cum i ar dicta inima. Publicul a aclamat pe I. P. S. Sa.

Notarul adunării, dl I. Simu a citit apoi propunerile înaintate spre a fi desbatute de adunarea generală. Din despărțământul Vințului de sus a venit o propunere, care cere ca Dumineca și sărbătorile să fie închise toate crășmele, iar case de citire să se deschidă cât mai multe. Dl Dr. Augustin Bardoși din Timișoara a venit cu propunerea în scris: să se numească în orașele de pe la periferie secretari isteți ai «Asociațiunii», cari să ridice starea culturală a poporului nostru. Directorul liceului din Turda,

dl Petru Suci, propune să se editeze o foaie populară, ieftină, să se sisteze «Transilvania», să se fondeze o bună bibliotecă populară, și să se înființeze internate și căminuri pentru orfani și ucenici. Tot pentru o foaie populară pledează o propunere venită din partea dlui Iuliu Căpeniag.

La propunerea scriitorului și deputatului păr. I. Agârbiceanu adunarea aclamă pe M. Sa Regele și decide a i se trimite o telegramă omagială.

Fiind terminate punctele din program, roagă președintele pe cei prezenți să ia parte la a doua ședință, de mâine, cetind ordinea de zi, și invită publicul să viziteze expoziția, comoara lui Oct. Smigelschi, dela «Asociațiune».

Ședința s'a terminat la 12 și jum.

Despre expoziție și despre reprezentarea teatrală («Ileana» de I. Borcea, muzica de Oancea) în numărul viitor.

Sedința a II-a

Ședința a doua a «Asociațiunii» nu se putea să nu reoglindască și ea, ca orice adunare de oameni din zilele noastre, sbuciumul mai pronunțat, cu atmosfera mai încărcată. Macrocosmul se proiecta în microcosm. De multe ori te credeai la o ședință parlamentară agitată din capitalele noastre — mai apoi găseai accente de elevație sufletească, pe care le-ai fi răspândit — dacă ți-ar fi fost dată puțința — la lume și țară, — la sfârșit de tot a învins tot mințea Românului cea de pe urmă, căutând să pună zăgaz patimilor omenești deslănțuite.

Dar promitem să revenim în numerii viitori asupra unor momente remarcabile și vrem să dăm aici numai în liniamente generale o dare de seamă despre decursul ședinței.

Adunarea s'a deschis la ora 9 și jum., tot în sala festivă județeană. Ca raportor al comisiei pentru cenzurarea raportului general a vorbit dl A. Lupeanu-Melin, prof. și bibliotecar din Blaj. Dl Melin este cunoscut în cercuri largi publicului românesc, pentru frumoasa-i activitate de scriitor și om de propagandă culturală.

Referatul făcut de dsa a fost îngrijit, și ca conținut și ca formă. După ce a adus tributul de recunoștință și venerație memoriei lui Andrei Bârseanu — accentuând ideea conducătoare a răposatului: apelul către o colaborare între toți fiii neamului, pentruca «cenușa răboiului» să dispară, analizează punct de punct cele relatate și cele cerute de raportul general. Pretinde să se stabilească un repertoriu de piese teatrale vrednice de jucat la țară, de diletanți, fiindcă cererea este mare. Deoarece trupele ambulante teatrale riscă, dacă sânt finanțate numai de particulari, în timpurile acestea grele cere ca statul să sprijinească și din vistieria statului întreprinderi, cari garantează nivelul moral și artistic. Asociațiunea să se gândească la o acțiune comună, la o fuziune chiar, cu Societatea de fond de teatru român. Mișcarea cooperativă nu cade în sfera directă de activitate a Asociațiunii, cu toate acestea propaganda pentru ea să se mențină la societate, dorind însă totodată ca «Solidaritatea» să lucreze în direcțiunea aceasta cu mai mare intensitate decât Asociațiunea.

Comisia își exprimă dorința ca biblioteca populară a Asociațiunii să nu înceteze, deoarece trebuie să fie una din manifestările cele mai însemnate ale Asociațiunii. Să se găsească modalitatea ca să se intensifice desfacerea exemplarelor, deoarece colportajul e de vină dacă nu ajung lucrările în mâinile poporului dela sate. Pe baza experiențelor proprii propune ca să se între în legături directe cu colportorii desorientați, cari răspândesc de cele mai multe ori marfă literară foarte dubie, ca Asociațiunea să ajungă cu timpul o centrală a colportorilor acestora. Președinții despărțământelor să fie rugați să desfacă cel puțin 50 ex. din fiecare număr de bibliotecă — ca, încet pe încetul, să se sporească tirajul fiecărui număr. Și pentru «calendar», care este bine redactat, dar n'are o copertă mai atrăgătoare, s'ar putea găsi o răspândire mai mare, dacă s'ar face mai multă reclamă. Revista «Transilvania» să nu se sisteze în nici un caz, deoarece și intelectualii au pretensii justificate. Apariția să-i fie mai regulată.

Ideia unei foi populare bune este cât se poate de laudabilă — comisia o primește. Să se găsească modalitatea editării. Biblioteca «Astra» pentru intelectuali, care a publicat lucrări de valoare, să se mențină.

Pe lângă toate grelele stări materiale, unele din secții s'au manifestat frumos, așa d. e. secția istorică (lucrarea dlui Păcățianu despre revoluția recentă și contribuția poporului românesc în decursul războiului promite să fie o însemnată contribuție culturală). Mai puțin s'a manifestat secția școlară. — Pledează în cuvinte calde pentru cultul porțului național. Citează cuvinte de ale Reginei noastre — sala aplaudă furtunos — și protestează cu drept cuvânt împotriva introducerii dansurilor împrumutate dela negri și apași (foxtrott, shymmi, tango, etc.). Roagă în numele comisiei ca Asociațiunea să dea și mai mare atenție cinematografului și să intre în legătură cu casa franceză «Pathé Frères», ca să-și procure aparate, cari lucrează automatic, producând și electricitatea. Dna Cantacuzino a introdus un astfel de aparat, înainte de război, în vechiul regat.

Aduce prinos de laudă pictorului Smighelschi a cărui pierdere a simțit-o dureros poporul românesc, tocmai acum 10 ani.

Localurile Asociațiunii sânt nelncăpătoare. Asociațiunea să se îngrijească pentru ca în timpul cel mai scurt să părăsească locuințele străinii, cari se află în casele Asociațiunii, — cu atât mai vărtos, cu cât, în urma legii, care s'a primit, vom primi de aici înainte publicațiile din întreaga țară dela editori, direct.

Va fi lipsă de 2 posturi nouă: un bibliotecar cu misiunea de a sistematiza cărțile și periodicele primite, al doilea, care să reclame, conform legii, lucrările neprimite — o muncă importantă, dacă vrem să fim ținuți în curent. Ministrului Angelescu i se fac ovații de întreagă asistență, pentru sprijinul cald acordat. — Comisia află că taxele la internatul de fete, susținut de Asociațiune sunt prea mici pentru timpul de față și cere indemnizarea de a le urca la timpul potrivit.

Intre cei morți din foștii membri ai Asociațiunii aminteste pe câțiva din cei mai bine-meritați, la loc de frunte pe regretatul Gavril Precup (din Blaj), care a fost un suflet nobil, cu minunate calități sufletești, un entuziast propagator al idealurilor Asociațiunii. — Legăturile cu societățile culturale existente să ajungă tot mai strânse. Cu «Liga culturală» să se primească colaborarea, tot asemenea să avem relații mai strânse cu «Soc. geogr. rom.», care ne cere concursul la stabilirea nomenclaturii numirilor de localități (sate și orașe, etc.). Remarcă activitatea asociațiunii învățătorilor din jud. Sibiiului, care a lucrat în cadrele Asociațiunii — aclamații — aducând exemplul Asociațiunea învățătorilor.

La expoziția cărților din Italia a fost bine că a participat Asociațiunea. Subvenția statului nostru (200,000 lei) a fost frumoasă, suma este însă minimală față de a altor state. Citează pentru ilustrarea tezei Societatea culturală franceză pentru răspândirea culturii franceze (prezidată de fost președinte al republicii dl R. Poincaré), care primește milioane din partea statului. Sumele pentru viitor vor trebui să sporească, în folosul statului însuși.

Menționează sprijinul «Albinei» (ovații). Propunerea sosită din Vințul de sus în privința închiderii cârcimelor Dumineca și în sărbători este cât se poate de laudabilă. Să facă Asociațiunea pașii necesari la forurile competente, ca să se ducă în îndeplinire cererea aceasta. Totodată să se ceară guvernului ca târgurile să nu se mai țină și în zi de sărbătoare. Propunerea dlui Bardoși (secretari externi în orașele dela periferii) este nimerită, — câtă vreme avem însă dificultățile materiale va trebui să ne îngrijim ca cel puțin președinții despărțămintelor să fie recrutați din sânul unor personalități, cari ar putea să îndeplinească această grea și onorifică misiune. Deasemenea e greu să vorbești de învățători și învățătoare ambulante pentru analfa-beți, câtă vreme ducem lipsă de învățători și n'avem de unde-i recruta, deocamdată.

Raportorul aduce mulțumită vechiului comitet și propune să se primească raportul general.

Urmarea raportului o va găsi cetitorul în numerii viitori.

Deocamdată ne mărginim a publica lista aleasă a noului comitet:

Lista primită de adunarea generală este următoarea: Preș. vacant (un an); vicepreș. Dr. Oct. Russu (Sibiu); în comitet: I. P. Sf. S. mitropolitul Nicolae; I. P. Sf. Sa mitropolitul Dr. Suci (Blaj), Ion Agârbiceanu, Dr. Vict. Bârlea,

Dr. Ilie Beu, Dr. Iosif Blaga, general Boeriu, Dr. V. Bologa, Dr. Lucian Borcia, Dr. Ioan Bunea, Partenie Cosma, Dr. E. Dăianu, Dr. N. Drăganu, Trandafir Scorobetu, Octavian Goga, I. Vătășan, Dr. V. Stan, Gavril Todică, N. Togan, Dr. Ioan Lupaș, Iuliu Marțian, Dr. G. Moga, Dr. Zenovie Păclișan, G. Poponea, Dr. G. Preda, Dr. A. Russu, Ioan Moța, Ion F. Negruțiu, Aurel Popescu și I. Vătășan.

Seara la ora 9, tot în sala prefecturii județene, a urmat *șezătoarea literară* a Societății scriitorilor români.

Șezătoarea a deschis-o dl Dr. G. Preda prin câteva cuvinte, în care expune rolul însemnat ce revine scriitorilor și artiștilor în deosebi în timpul de după războiul producător de nu puțină anarhie în obiceiurile și moravurile lumii. Vorbitorul regretă, că la o manifestare, ca cea din seara de astăzi, nu s'a prezentat un public mai numeros, și recomandă bunăvoinței și sprijinului intelectualilor ardeieni de pretutindeni societatea scriitorilor români.

Au citit apoi, din lucrările lor, membrii acestei societăți, câte una sau două bucăți, primite cu plăcere și aplauze din partea auditorului alcătuit mai ales din tinerime școlară. Au citit scriitorii noștri din Sibiu: *Ion Gorun*, dl *I. U. Soricu*, dna *Constanța Hodoș*, și dl *H. P. Petrescu*. La urmă a cântat la pian trei piese clasice dșoara *A. Voileanu*, al cărei concurs a contribuit, ca totdeauna, pentru a mări bunul efect al celorlalte producțiuni. Jocul său artistic desăvârșit a provocat puternice aprobări și de astădată.

Nr. 8119 Școl.

Notificare oficială

Prin aceasta aducem la cunoștința profesorilor de religie suplinitori, că termenul pentru *examenul fundamental și special* din studiile teologice s'a fixat pe *zilele 4/17 și 5/18 Noemvrie a. c.* Toți acei candidați, cari doresc să se prezinte înaintea comisiei universitare interimare din Cluj pentru facerea examenului de capacitate în luna Decemvrie a. c., au să facă mai întâi examenul fundamental și special înaintea comisiei consistoriale, în conformitate cu ordinul Nr. 7274/922 școl. (vezi «Telegraful Român» Nr. 77/922).

Examenului verbal îi premerge cel scripturistic, care se începe Vineri, 4/17 Noemvrie a. c. la 8 ore a. m. La acest termen candidații se vor prezenta în sala de ședințe a consistorului arhidiecezan, unde vor depune documentele și vor primi teza pentru examenul scripturistic.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ținută la 30 Octomvrie (2 Nov.) 1922.

Consistorul arhidiecezan

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1923

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ** în SIBIU, și în alte librării. — La cererile prin :: MANDAT POȘTAL se va :: adăuga 4 Lei pentru porto și recomandat.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Stirile zilei

Distincție. Părintele asesor consistorial, *Lazar Triteanu*, a fost numit membru al ordinului Coroana României în gradul de comandor.

Dela Consilierul Agricol al jud. Sibiu și Făgăraș (Regiunea II) în Sibiu primim: Avem onoare a vă face cunoscut, că Vineri în 10 Noemvrie a. c. ora 3 după amiază vom face improprietărea pe teren pe hotarul comunei *Șura-mică*, ear sâmbătă în 11 Noemvrie la ora 9 a. m. pe hotarul comunei *Șelimbăr*. Se vor improprietări, cu această ocaziune, 260 săteni cu pământ cultivabil și cu loturi de casă. Pe hotarul Șelimberului vor fi improprietăriți, pe lângă sătenii îndreptățiți din comuna Șelimber, și comunele Mohu, Veștem și Sadu cu pășune. Terenul pe care se face improprietărea la Șura-mică este de 420 jugh. cat., la Șelimber de 1070 jugh. cat. La acest act va lua parte și dl ministru al agriculturii și domeniilor, și alți domni miniștri.

Vizita episcopului de Gibraltar. A sosit la București episcopul englez Iohn Grieg de Gibraltar spre a lua contact cu biserica ortodoxă română. P. S. Sa a fost la Constantinopol, unde a lucrat pentru ajutorarea creștinilor fugiți din Azia. Episcopul de Gibraltar este călduros susținător al unirii bisericilor. Va sta în țară vreo zece zile, în care timp se va duce la Galați și Sulina, apoi la Sinaia spre a se prezenta Suveranului.

Hymen. Dșoara *Mărioara Imbăruș* și dl *Nicolae Sădean*, logodiți.

Convocare. Societatea de ocrotire a alienațiilor și anormalilor mintali precum și a familiilor lor își va ținea adunarea generală Duminecă în 12 l. c. ora 11 a. m. în Sibiu în sala de ședințe a Asociațiunii, la care On membri sânt rugați a lua parte. Intrucât nu vor fi membri în numărul cerut prin statute, se va ținea a doua adunare generală în aceeași zi și același loc la ora 11 și 1/2, cu orce număr de membri.

Comitetul

La Fontenay-aux-Roses. Ziarul Neamul Românesc înștiințează, că la școala română dela Fontenay-aux-Roses (Franța), dl profesor Iorga a aprobat a se da ospitalitate catorva tineri sași din Transilvania, care ar dori să urmeze cursuri speciale la Paris. De curând se află instalat acolo tânărul filolog sas, dl Otto Folberth, care urmează cursuri la Sorbona.

Femei în parlament. Diferitele partide politice din Anglia au propus 25 femei drept candidate pentru viitoarele alegeri parlamentare. În camera comunelor au mai fost alese femei.

Mulțumire. Pentru edificarea bisericii ortodoxe române din *Lupșa*, județul Făgărașului, la apelul preotului Dr. Bucur Buzdugan, prin colectantul Nicolae Crețar, născut în Lupșa, domiciliat în America, au contribuit următorii buni creștini: Nicolae și Rafira Crețar 20 dolari din Lupșa; Iosif Stroie 2 dolari, Simion G. Buciumean 2 dolari, Cornel Boier 3 dolari, Rozina Buciumean 5 dolari, Pavel D. Cantor 5 dolari și Aron Mihailă din Cuculata 1 dolar; Chirion Barta din Fântâna 3 dolari, Ioan Solomon din Crihatma 2 dolari; Dumitru Chisonovici, Maria Sindilar, Dumitru I. Rusu câte 1 dolar și Constantin Cocioroski din Bucovina 50 cenți; George Pumnea din Dășoara 1 dolar; George Fiorea din Alămor 2 dolari; Nicolae Benea din Sebeșul-săsesc 1 dolar; Andrei Lupu din Bulbuc 1 dolar; Pavel Comșa din Fofeldea 1 dolar; Vasile Rusu din Rădăuț 2 dolari. — Cu totul s'au colectat 55 dolari 50 cenți. — În numele comitetului și sinodului parohial român ortodox din Lupșa și în interesul cauzei creștinești și naționale, căreia i-au servit donatorii marimoși, li se exprimă călduroasa mulțumire și pe cale ziaristică. *Pr. Dr. Bucur Buzdugan*

Biserica în Rusia. O chestiune care agită mult întreagă Rusia, este a bisericii ortodoxe ruse. Confiscarea obiectelor prețioase, a vestimentelor sfinte pentru crearea de fonduri în folosul poporului infometat, a stârnit indignare generală. S'au dat ciocniri de stradă, în biserici, în sate, unele chiar sângeroase, provocate de acest sscrilegiu. Ca rezultat, sute de procese intentate clerului și persoanelor civile, sute de condamnări și executări printre preoți și înalții prelați. Astăzi sfatul bisericesc se conduce de un consiliu compus din tot felul de elemente.

Nr. 395/922

(197) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Sleu Sântul** în protopresb. Bistriței se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat și dotațiunea preoțească dela stat conform calificației celui ales.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul arătat, la Oficiul protopresb. rom. ort. în Bistrița, și cu prealabila încuviințare a protopresbiterului, se pot prezenta și în parohie în vreo Duminică ori sărbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Bistrița, 31 Octomvrie 1922.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Grigore Pletosu
protopresb.

Nr. 326/1922

(194) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-a **Mogoș-Miclești**, din protopresbiteratul Lupșa se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: venitele dela parohie din coala B, și salariul și gradațiile din bugetul statului.

Concursurile — documentele conform regulamentului parohial — se înaintează subscrișului oficiu în termenul deschis, iar concurenții — cu observarea prescrișelor din regulament — se prezintă înainte de alegere în parohie, spre a cânta, cuvânta, eventual celebra, și a face cunoștință cu poporul.

În lipsa de concurenți pentru parohiile de clasa I, se pun în candidație și concurenți cu calificația pentru parohiile de clasa a doua.

Baia-de-Arieș, 28 Sept. (11 Oct.) 1922.

Oficiul protopresbiterat ortodox român al Lupșei, în înțelegere cu comitetul par. concernent.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 322/922 prot.

(193) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători la școala primară confesională ort. rom. din **Sârbi**, protopresbiteratul Ilia, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Emolumentele împreunate cu I post sânt: Locuință, grădină, lemne în natură, iar dela comuna bisericască Lei 400 anual și întregirea dela stat

Cele pentru postul al II-lea va da statul pe baza legii în complet.

Cererile să se înainteze în termenul indicat, instruite conform normelor în vigoare, la oficiul protopresb. cu îndatorirea că concurenții să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Sârbi, la 8 Octomvrie 1922.

Silviu Andricia
preș. com. par.

Man Solomon
epitrop cassar

În înțelegere cu comitetul parohial.

Ilia, la 5/18 Octomvrie 1922.

Censt. Moldovan
protopresbiter

Nr. 2575/1922

(195) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de Religie la școala medie de fete din **Cluj** sistemizat cu ordinul Ministrului de Instrucție Nr. 28928 V. 1922, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Catedra aceasta se completează cu orele de Religie dela școala Medie de băieți, școala Tehnică și școala superioară comercială. Concurenții vor avea să dovedească calificația cerută în ordinul resortului de Culte Nr. 12273 1919.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Retribuția e cea stabilită în normele de salarizare a corpului didactic dela școalele secundare.

Concursurile cu documentele necesare se vor înainta acestui Consistor până la termenul indicat.

Cluj, la 30 Octomvrie 1922.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan
episcop

Teatru orașului SibiuDirector: **W. Popp**In 10 Noemvrie: *Crisantema*, dramă în 3 acte și un prolog.In 11 Noemvrie: *Don Carlos*, tragedie de Schiller.Inceputul la ora 7¹, seara

La **Librăria Arhidiecezană**, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună**, de *Zotti Hodoș*. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2.50.

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

= prețuri moderate =

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruți 33 ◆ Prețul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustrațiuni colorate și instructive

= Prețul unui Nr. 2 Lei =

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărți:

Dr. P. Șpan: *Călăuza Noului Abcdar*.

- Cartea de cetire a II-a.
- Poveștile în educația școlară.
- Treptele formale ale învățământului.
- Școala lui Șaguna.
- Lecții de psihologie.
- Lecții de pedagogie.
- Idei pregătitoare în pedagogie.
- Lecții de didactică.
- Întrebări de educațiune și instrucțiune.
- Dr. Daniil P. Barcianu, viața și activitatea lui

Comandele se pot expeda prin postă contra rambursă.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dluu Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copșa: 2:30, 10:40, 14:35, 20:40.

2. Spre Vinț: 4:05, 18:35.

3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, București: 2:54, 13:45, 19, (accelerat).

4. Spre Făgăraș: 5:05, 15:59.

5. Spre Cisnădie: 5:16, 9:30, 15.

6. Spre Agnita, Sighișoara: 17:45.

7. La Ocna, tren școlar: 6:20, 13:25.

II. Sosire: 1. Dela Copșa: 1:13, 9, 15:23, 18:50.

2. Dela Vinț: 10:20, 17:04.

3. Dela Râul-Vadului, Peatra Olt, București: 1:44, 12:20 (accelerat), 16:15.

4. Dela Făgăraș: 8:30, 14:13.

5. Dela Cisnădie: 7, 11:35, 20:03.

6. Dela Sighișoara: 8:50.

7. Dela Ocna, tren școlar: 7:30, 14:34.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericesti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mănăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminicile din Paresimi, 9 Duminici după Rosații și la unele sărbători de peste an. Prețul 14 Lei.

Catalogul

cărților și imprimatelor (blanchetelor) din editura și depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărți bune și folositoare, grupate în XXV de titli, precum și specificarea de blanchete în afaceri bisericesti, școlare și epitropești pentru oficiile protopresbiterale și parohiale, asemenea și pentru direcțiunile liceelor și școalelor primare, a apărut și s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit portretele MM. LL. regele Ferdinand I și regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Șaguna, Miron Romanul și Ioan Mețianu, și a marelui mecenat Emanuil Gozșdu, precum și diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană și odoare și odăjdii bisericesti, cu prețurile cele mai reduse.

Se publică separat broșurile dela 62 «Bibliotecice se află în depozit.

Comandele se execută mai avantajos prin rambursare.

Se primesc comande și pentru cărți cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grabire.

Librăria primește comande și pentru procurarea de sigile și stampile.

Prețul catalogului: 2 lei, ear porto postal 50 bani.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare:

Istoria bisericăască a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaș,

profesor universitar și membru al Acad. române

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.